

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

22. april 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – forordning (EF) nr. 1346/2000 – insolvensbehandling – artikel 4 – lovgivning, der finder anvendelse på insolvensbehandlingen – lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen er indledt – artikel 13 – handlinger, som er til skade for alle kreditorerne – undtagelse – betingelser – handling, der er undergivet lovgivningen i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt – handling, der ikke kan anfægtes på grundlag af denne lovgivning – forordning (EF) nr. 593/2008 – lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser – artikel 12, stk. 1, litra b) – lovvalgsregler i forbindelse med kontrakten – opfyldelse af forpligtelser i henhold til denne – betaling ydet til opfyldelse af en kontrakt, der er undergivet lovgivningen i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt – opfyldelse foretaget af tredjemand – sag om omstødelse af denne betaling i forbindelse med en insolvensbehandling – lov, der finder anvendelse på den nævnte betaling«

I sag C-73/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland) ved afgørelse af 23. januar 2020, indgået til Domstolen den 13. februar 2020, i sagen:

ZM, som kurator for Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH

mod

E.A. Frerichs,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, Domstolens vicepræsident, R. Silva de Lapuerta (refererende dommer), og dommerne L. Bay Larsen, C. Toader og M. Safjan,

generaladvokat: G. Hogan,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– ZM, som kurator for Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH, ved Rechtsanwalt J. Froehner,

* Processprog: tysk.

- E.A. Frerichs ved advocaat J. van Zuethem,
- den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros og S. Duarte Afonso, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og H. Leupold, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 13 i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om insolvensbehandling (EFT 2000, L 160, s. 1, berigtiget i EUT 2014, L 350, s. 15) og artikel 12, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT 2008, L 177, s. 6).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem ZM, som kurator for Oeltrans Befrachtungsgesellschaft mbH, og E.A. Frerichs vedrørende sidstnævntes tilbagebetaling af en betaling til E.A. Frerichs foretaget af Oeltrans Befrachtungsgesellschaft i henhold til en kontrakt indgået mellem E.A. Frerichs og et selskab, der hører under Oeltranskoncernen.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 1346/2000

- 3 Forordning nr. 1346/2000 blev ophævet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling (EUT 2015, L 141, s. 19). På tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen fandt forordning nr. 1346/2000 imidlertid anvendelse.
- 4 Følgende fremgår af 23. og 24. betragtning til forordning nr. 1346/2000:
  - »(23) Denne forordning bør for de sagsområder, den dækker, fastlægge ensartede lovvalgsregler, som på deres anvendelsesområde træder i stedet for de nationale internationalprivatretnlige regler. Medmindre andet er fastsat, bør lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes (lex concursus), anvendes. Denne lovvalgsregel bør gælde både for hovedinsolvensbehandlingen og for territoriale insolvensbehandlinger. Lex concursus fastsætter alle insolvensbehandlingens virkninger, såvel de processuelle som de materielle, for de berørte personer og de berørte retsforhold. Den fastsætter alle betingelserne for en insolvensbehandlings indledning, afvikling og afslutning.
  - (24) Den automatiske anerkendelse af en insolvensbehandling, som almindeligvis er underlagt lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, kan kollidere med de regler, som gælder for transaktioner, der foretages i andre medlemsstater. Til beskyttelse af

berettigede forventninger og omsætningssikkerheden i andre medlemsstater end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt, bør der fastsættes bestemmelser om en række undtagelser fra denne hovedregel.«

5 Forordningens artikel 4 med overskriften »Den lovgivning, der finder anvendelse« foreskriver:

»1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det konkurslovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes, der gælder for insolvensbehandlingen og dens virkninger.

2. Lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for betingelserne for insolvensbehandlings indledning og afslutning samt for dens forløb. Lovgivningen bestemmer navnlig:

[...]

m) reglerne for, at retshandler, som er til skade for alle kreditorerne, er ugyldige i sig selv, kan omstødes eller kan anfægtes.«

6 Nævnte forordnings artikel 13 med overskriften »Skadelige handlinger« har følgende ordlyd:

»Artikel 4, stk. 2, litra m), finder ikke anvendelse, når den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, kan godtgøre:

– at nævnte handling er undergivet lovgivningen i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt,

og

– at denne lovgivning i det pågældende tilfælde ikke åbner nogen mulighed for at anfægte denne handling.«

Forordning nr. 593/2008

7 16. betragtning til forordning nr. 593/2008 har følgende ordlyd:

»I overensstemmelse med forordningens overordnede mål, som er at skabe retssikkerhed inden for det europæiske rets område, bør lovvalgsreglerne frembyde en høj grad af forudsigelighed. Domstolene bør dog have visse skønsbeføjelser til at afgøre, hvilken lov sagen har den stærkeste tilknytning til.«

8 Forordningens artikel 12 med overskriften »Rækkevidden af den lov, der skal anvendes« bestemmer i stk. 1:

»Den lov, som i henhold til denne forordning skal anvendes på en aftale, finder navnlig anvendelse på spørgsmål om:

[...]

b) opfyldelse

[...]«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 9 Oeltrans Befrachtungsgesellschaft og Tankfracht GmbH er selskaber med hjemsted i Tyskland. De tilhørte Oeltranskoncernen.
- 10 E.A. Frerichs, som har hjemsted i Nederlandene, og Tankfracht indgik en kontrakt om et fartøj til sejlads på indre vandveje, i henhold til hvilken Tankfracht var forpligtet til at betale E.A. Frerichs et vederlag på 8 259,30 EUR. Den 9. november 2010 betalte Oeltrans Befrachtungsgesellschaft E.A. Frerichs det beløb, som Tankfracht skyldte til opfyldelse af denne kontrakt.
- 11 Den 29. april 2011 blev Oeltrans Befrachtungsgesellschaft taget under insolvensbehandling ved Amtsgericht Hamburg (byretten i Hamburg, Tyskland). Den 21. december 2014 anlagde den oprindelige kurator for insolvensbehandlingen et omstødelsessøgsmål ved den kompetente ret med påstand om tilbagebetaling af dette beløb på 8 259,30 EUR med tillæg af renter. På grund af forsømmelser fra den nævnte rets side blev stævningen først forkyndt for E.A. Frerichs i december 2016. Siden den 25. marts 2016 har ZM været kurator for den nævnte insolvensbehandling.
- 12 Da Landgericht (regional appeldomstol, Tyskland) fandt, at søgsmålet i hovedsagen var reguleret af den tyske lovgivning, tog den kurators påstand til følge.
- 13 Appeldomstolen ændrede – ligeledes på grundlag af den tyske lovgivning – Landgerichts (regional appeldomstol) afgørelse, idet den gav medhold i E.A. Frerichs indsigelse om forældelse af søgsmålet og forkastede kurators påstand.
- 14 ZM har iværksat revisionsanke ved den forelæggende ret, Bundesgerichtshof (forbundsdomstol, Tyskland), med påstand om stadfæstelse af nævnte afgørelse.
- 15 Ifølge denne ret afhænger afgørelsen af revisionsappellen af fortolkningen af artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 og artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 593/2008.
- 16 I henhold til artikel 4, stk. 2, litra m), i forordning nr. 1346/2000 er lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, bestemmende for bl.a. reglerne for, at retshandler, som er til skade for alle kreditorerne, er ugyldige i sig selv, kan omstødes eller kan anfægtes. Den forelæggende ret har anført, at idet insolvensbehandlingen mod Oeltrans Befrachtungsgesellschaft blev indledt i Tyskland, bør spørgsmålet om omstødelse af den betaling på 8 259,30 EUR, som dette selskab ydede E.A. Frerichs, følgelig bedømmes efter den tyske lovgivning, og at der i henhold til sidstnævnte lovgivning skal gives medhold i den påstand, der er nedlagt for den, eftersom den forelæggende ret – i modsætning til, hvad appeldomstolen fastslog – er af den opfattelse, at det omhandlede søgsmål ikke er forældet.
- 17 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at E.A. Frerichs har påberåbt sig, at artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 finder anvendelse, har gjort gældende, at denne betaling skal vurderes i henhold til den nederlandske lovgivning, og har fremlagt beviser for, at denne lovgivning ikke på nogen måde gør det muligt at anfægte den nævnte betaling.
- 18 I denne henseende er den forelæggende ret af den opfattelse, at kontrakten mellem Tankfracht og E.A. Frerichs, uanset dens retlige kvalifikation, er underlagt den nederlandske lovgivning.
- 19 Den forelæggende ret er ikke desto mindre af den opfattelse, at spørgsmålet om, hvorvidt den første betingelse i artikel 13 i forordning nr. 1346/2000, hvorefter den pågældende skadelige handling er undergivet lovgivningen i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt, er opfyldt i den tvist, som er indbragt for den, afhænger af, om den betaling, som tredjemand – i det

foreliggende tilfælde Oeltrans Befrachtungsgesellschaft – har foretaget i henhold til artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 593/2008 med henblik på at betale den fordring, som E.A. Frerichs i henhold til den nævnte kontrakt har over for Tankfracht, ligeledes er undergivet den nederlandske lovgivning.

- 20 På denne baggrund har Bundesgerichtshof (forbundsdomstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 13 i [forordning nr. 1346/2000] og artikel 12, stk. 1, litra b), i [forordning nr. 593/2008] fortolkes således, at den lovgivning, der i henhold til sidstnævnte forordning finder anvendelse på en kontrakt, også er afgørende for den betaling, som en tredjemand yder til opfyldelse af en betalingsforpligtelse, der ifølge kontrakten påhviler en af kontraktens parter?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 og artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 593/2008 skal fortolkes således, at den lovgivning, der i henhold til sidstnævnte forordning finder anvendelse på en kontrakt, også regulerer den betaling, som en tredjemand foretager til opfyldelse af en betalingsforpligtelse, der ifølge kontrakten påhviler en af kontraktens parter, når denne betaling i forbindelse med en insolvensbehandling anfægtes som en handling, som er til skade for alle kreditorerne.
- 22 Indledningsvis bemærkes, at artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 fastsætter en undtagelse til hovedreglen i forordningens artikel 4, stk. 1, hvorefter det er den lovgivning, der finder anvendelse i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes, der gælder for insolvensbehandlingen og dens virkninger (dom af 16.4.2015, Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, præmis 34).
- 23 I henhold til nævnte forordnings artikel 13 finder sidstnævntes artikel 4, stk. 2, litra m), ikke anvendelse, når den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, kan godtgøre, at den pågældende handling er undergivet lovgivningen i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt, og at denne lovgivning i dette tilfælde ikke åbner nogen mulighed for at anfægte denne handling.
- 24 Som anført i 24. betragtning til forordning nr. 1346/2000 skal denne undtagelse, der har til formål at beskytte berettigede forventninger og omsætningssikkerheden i andre medlemsstater end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt, fortolkes strengt, og dens rækkevidde må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå dette formål (dom af 15.10.2015, Nike European Operations Netherlands, C-310/14, EU:C:2015:690, præmis 18 og den deri nævnte retspraksis).
- 25 Hvad angår det formål, der forfølges med artikel 13 i forordning nr. 1346/2000, har Domstolen fastslået, at denne artikel tilsigter at beskytte den berettigede forventning for den, der har nydt godt af en handling, som er til skade for alle kreditorerne, ved at fastsætte, at denne handling fortsat reguleres af den lovgivning, der fandt anvendelse på tidspunktet for gennemførelse af handlingen, også efter indledningen af insolvensbehandlingen (dom af 8.6.2017, Vinyls Italia, C-54/16, EU:C:2017:433, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 Domstolen har ligeledes fastslået, at artikel 4 og 13 i forordning nr. 1346/2000 udgør en *lex specialis* i forhold til forordning nr. 593/2008 og skal fortolkes i lyset af de formål, der forfølges med forordning nr. 1346/2000 (dom af 8.6.2017, Vinyls Italia, C-54/16, EU:C:2017:433, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).

- 27 Eftersom den i hovedsagen omhandlede insolvensbehandling i det foreliggende tilfælde blev indledt i Tyskland, er den lovgivning, der finder anvendelse på denne insolvensbehandling og dens virkninger, i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000 den tyske lovgivning.
- 28 Således som den forelæggende ret har anført, følger det heraf, at spørgsmålet om omstødelse af den betaling på 8 259,30 EUR, som Oeltrans Befrachtungsgesellschaft har foretaget til fordel for E.A. Frerichs, i henhold til denne forordnings artikel 4, stk. 2, litra m), hvorefter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for bl.a. reglerne for, at retshandler, som er til skade for alle kreditorerne, er ugyldige i sig selv, kan omstødes eller kan anfægtes, principielt skal bedømmes efter den tyske lovgivning.
- 29 For så vidt som denne betaling blev foretaget med henblik på opfyldelse af en kontraktlig forpligtelse, der påhvilede Tankfracht ifølge den med E.A. Frerichs indgåede kontrakt, og denne kontrakt er underlagt den nederlandske lovgivning, er den forelæggende ret imidlertid i tvivl om, hvorvidt nævnte betaling med henblik på anvendelsen af artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 skal anses for ligeledes at være underlagt denne lovgivning.
- 30 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det fremgår af 23. betragtning til forordningen, at denne bør fastlægge ensartede lovvalgsregler, som på deres anvendelsesområde træder i stedet for de nationale internationalprivatretnlige regler.
- 31 Det skal i øvrigt bemærkes, at i overensstemmelse med de formål, der forfølges med nævnte forordnings artikel 13, og som det er anført i denne doms præmis 25, må en part i en kontrakt, der har modtaget en betaling til opfyldelse heraf, kunne forvente, at den lovgivning, der finder anvendelse på kontrakten, ligeledes regulerer denne betaling, herunder efter indledningen af en insolvensbehandling.
- 32 Det samme gør sig gældende i det tilfælde, hvor den nævnte betaling ikke foretages af denne parts medkontrahent, men af en tredjemand, eftersom det for den nævnte part er åbenbart, at denne tredjemand ved den pågældende betaling har til hensigt at opfylde den kontraktlige betalingsforpligtelse, der påhvilede medkontrahenten. I dette tilfælde må denne part således også kunne forvente, at den pågældende betaling selv efter indledningen af en insolvensbehandling fortsat er underlagt den lovgivning, der finder anvendelse på den kontrakt, der udgør retsgrundlaget herfor.
- 33 En part i en kontrakt, som har modtaget en betaling fra sin medkontrahent eller tredjemand til opfyldelse af denne kontrakt, kan nemlig ikke med rimelighed være forpligtet til at forudse, at der eventuelt vil blive indledt en insolvensbehandling mod medkontrahenten eller tredjemand, og i givet fald i hvilken medlemsstat dette sker.
- 34 Som den portugisiske regering og Europa-Kommissionen har gjort gældende i deres skriftlige indlæg, ville en fortolkning, der er i strid med artikel 13 i forordning nr. 1346/2000, desuden svække denne bestemmelses effektive virkning og være i strid med dens formål, nemlig at gøre det muligt at fravige hovedreglen i forordningens artikel 4, stk. 1, navnlig med henblik på at beskytte den berettigede forventning hos personer, der har nydt godt af retshandler, som er til skade for alle kreditorerne, eftersom en sådan fortolkning ville have til følge, at sådanne af tredjemand ydede betalinger fortsat ville være underlagt lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.
- 35 I øvrigt bekræfter ordlyden af artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 593/2008 den fortolkning, hvorefter den lovgivning, der med henblik på anvendelsen af artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 finder anvendelse på en medkontrahents eller tredjemands opfyldelse af en kontraktlig forpligtelse, er den lovgivning, der finder anvendelse på den kontrakt, som denne forpligtelse udspringer af.
- 36 Denne bestemmelse fastsætter nemlig, at den lov, som i henhold til sidstnævnte forordning skal anvendes på en aftale, navnlig finder anvendelse på spørgsmål om opfyldelse.

- 37 Det følger således af den nævnte bestemmelses ordlyd, at opfyldelsen af en kontraktlig betalingsforpligtelse er underlagt den lovgivning, der finder anvendelse på den kontrakt, der udgør retsgrundlaget for forpligtelsen.
- 38 Som det fremgår af 16. betragtning til forordning nr. 593/2008, bør lovvalgsreglerne i denne forordning frembyde en høj grad af forudsigelighed i overensstemmelse med virkeliggørelsen af forordningens overordnede mål, som er at skabe retssikkerhed inden for det europæiske retsrum.
- 39 Det må imidlertid konstateres, at en fortolkning af artikel 13 i forordning nr. 1346/2000, hvorefter den lovgivning, der finder anvendelse på en kontrakt, ligeledes regulerer en medkontrahents eller tredjemands opfyldelse af en forpligtelse i henhold til kontrakten, er i overensstemmelse med dette retssikkerhedshensyn, eftersom denne fortolkning gør det muligt at sikre, at denne forpligtelse, selv efter at en insolvensbehandling er indledt, fortsat er undergivet denne lovgivning.
- 40 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 13 i forordning nr. 1346/2000 og artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 593/2008 skal fortolkes således, at den lovgivning, der i henhold til sidstnævnte forordning finder anvendelse på en kontrakt, også regulerer den betaling, som en tredjemand foretager til opfyldelse af en betalingsforpligtelse, der ifølge kontrakten påhviler en af kontraktens parter, når denne betaling i forbindelse med en insolvensbehandling anfægtes som en handling, der er til skade for alle kreditorerne.

Sagsomkostninger

- 41 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 13 i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om insolvensbehandling og artikel 12, stk. 1, litra b), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) skal fortolkes således, at den lovgivning, der i henhold til sidstnævnte forordning finder anvendelse på en kontrakt, også regulerer den betaling, som en tredjemand foretager til opfyldelse af en betalingsforpligtelse, der ifølge kontrakten påhviler en af kontraktens parter, når denne betaling i forbindelse med en insolvensbehandling anfægtes som en handling, der er til skade for alle kreditorerne.

Underskrifter